

Respectvol omgaan met elkaar

Jenaplan IKC Donatushof

Juli 2020

Woord vooraf

Op jenaplan IKC Donatushof werken we er iedere dag aan dat iedereen respectvol met elkaar omgaat. Dat betekent dat we mensen in hun waarde laten en elkaar de ruimte geven om te zijn wie we zijn en hoe we willen zijn. Iedereen binnen de leef- en leergemeenschap van ons IKC levert daar zijn of haar unieke bijdrage aan. Dat geldt dus voor kinderen, ouders, verzorgers, teamleden, stagiaires, directie, externen.

Het document 'Respectvol omgaan met elkaar' bestaat uit vier hoofdstukken. Dit zijn vier protocollen, die alle vier het respectvol omgaan met elkaar nastreven, en die in hun onderlinge samenhang veiligheid binnen ons IKC waarborgen. Opdat iedereen zich veilig voelt binnen de muren van het IKC en op het schoolplein, is het belangrijk om aan te geven wat 'respectvol omgaan met elkaar' inhoudt, stellen we de kaders, spreken we verwachtingen uit, geven we aan hoe we respectvol gedrag willen bevorderen en stellen we vast wat consequenties zijn van niet-respectvol gedrag.

Onder 'respectvol gedrag' verstaan we de bereidheid en het vermogen om een ander te behandelen zoals je zelf ook graag behandeld wil worden, dat wil zeggen: de ander de ruimte te geven zoals je die ook graag voor jezelf ziet, bereid zijn in je gedrag rekening te houden met de ander en bereid zijn rekening te houden met de grenzen die de ander aangeeft.

Als we dat samen realiseren, kan eenieder **onbekommerd** zichzelf zijn, zich **prettig** en **veilig** voelen, tot **zijn recht komen**, binnen én buiten de groep, en het **beste van zichzelf** willen, kunnen en durven geven.

Dit document omvat:

- De gedragscode van onze school
- Mediation
- Het pestprotocol
- Het protocol Agressie, Geweld en Seksuele Intimidatie

De vier documenten worden gezien als groeidocumenten. In de loop van de tijd zullen door nieuwe inzichten op basis van ervaring en/of visie onderdelen aangepast worden. Tenminste eens in de drie jaar worden de documenten door team en IKC raad onder de loep genomen om vast te stellen of aanpassingen gewenst zijn.

Bemmel, juli 2020
Margriet de Leeuw

Inhoud

De gedragscode	3
De gedragscode.....	3
Doel van de gedragscode.....	3
Wij hanteren de volgende uitgangspunten	3
Consequenties.....	4
Mediation	5
Het pestprotocol	6
Visie.....	6
Waarom een pestprotocol?	6
Pestgedrag voorkómen	7
IKC afspraken en groepsafspraken omgaan met elkaar	9
Aanpak van pestgedrag in drie stappen	12
Tot slot.....	13
Protocol Agressie, Geweld en Seksuele Intimidatie	18
Agressie, Geweld en Seksuele Intimidatie (AGSI)	18
Geweld door personeelslid richting een kind	19
(Dreigen met) geweld e.d. door lid personeel	19
(Dreigen met) geweld e.d. door kinderen, ouders of derden.....	19
Administratieve procedure naar aanleiding van melding.....	20
Toelichting.....	21
Opvang personeel bij ernstige incidenten	21
Taken en verantwoordelijkheden opvangteam.....	21
Taken en verantwoordelijkheden na een schokkende gebeurtenis.....	21
De opvangprocedure	21
Contact met slachtoffer	22
Terugkeer op het werk.....	22
Ziekmelding.....	22
Materiële schade	23
Melding bij de politie	23
Toelichting.....	23

Jenaplan IKC Donatushof moet een plaats zijn waar kinderen, ouders en verzorgers, teamleden en stagiaires zich veilig en gerespecteerd voelen, zichzelf kunnen zijn en met plezier naar toe komen. Een dergelijk klimaat wordt gemaakt door diezelfde groep: kinderen, ouders en verzorgers, teamleden en stagiaires. Dat vraagt van iedereen inzet en tijd. Voorwaarden zijn dat er wordt geluisterd naar elkaar, dat problemen worden uitgepraat en dat men steun en belangstelling ervaart van anderen.

De goede sfeer heeft een positieve invloed op ieders functioneren en welbevinden. Met de gedragscode kunnen betrokkenen elkaar aanspreken op het naleven van de gezamenlijk vastgestelde gedragslijn en houding.

We willen door middel van deze gedragscode duidelijk maken hoe binnen het IKC de betrokkenen omgaan met de aan hen toevertrouwde kinderen en wat de verwachtingen zijn in het contact tussen volwassenen (teamleden onderling, ouders onderling, contactmomenten tussen ouders en teamleden).

Doel van de gedragscode

- Het bevorderen van een kwalitatief goed (pedagogisch) klimaat, waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen;
- Het bijdragen aan preventie van machtsmisbruik in de ruimste zin;
- Het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids-, en welzijnsaspecten voor alle mensen bij hun werk op school;
- Het bewaken van de privacy van alle betrokkenen.

Wij hanteren de volgende uitgangspunten

- Wij gaan op een respectvolle wijze met elkaar om; onder 'respectvol' verstaan we het bereid zijn om een ander te behandelen zoals je zelf ook graag behandeld wil worden;
  - de ander de ruimte te geven zoals je die ook graag voor jezelf ziet
  - bereid zijn in je gedrag rekening te houden met de ander
  - bereid zijn rekening te houden met de grenzen die de ander aangeeft
- Wij onderschrijven het uitgangspunt dat mannen en vrouwen, jongens en meisjes gelijkwaardig zijn;
- Wij geven de ruimte aan persoonsgebonden en cultuurgebonden verschillen, mits deze niet in conflict komen met de algemene gedragsregels;
- Wij scheppen een klimaat waarin kinderen en volwassenen zich veilig voelen;
- Wij bevorderen een klimaat waarin voor de kinderen en de volwassenen de voorwaarden aanwezig zijn om een positief zelfbeeld te vormen;
- Wij bevorderen zelfredzaamheid en weerbaar gedrag;
- Wij zorgen goed voor onze eigen materialen, die van een ander en van het IKC en zorgen er samen voor dat het IKC er netjes en verzorgd uitziet;
- Van iedereen betrokken bij de school wordt verwacht dat zij zich aan de vastgestelde gedragsregels houden;
- De gedragsregels komen regelmatig terug tijdens overleg met team, kinderraad, OR en IKC raad.

Consequenties

Natuurlijk worden bovenstaande uitgangspunten ook gebruikt tijdens gesprekken na het overschrijden van de gedragscode. Lost dat onvoldoende op dan zijn consequenties onvermijdelijk. Want als relaties onder druk komen te staan door het ontbreken van respect, kan er een vertrouwensbreuk ontstaan. Een dergelijke vertrouwensbreuk kan verregaande consequenties hebben. Voor personeel kan dit leiden tot berisping, schorsing of ontslag, voor hulpouders tot beëindiging van de samenwerking, voor ouders het ontzeggen van de toegang en/of het uiteindelijk verwijderen van hun kind(eren), voor een kind tot schorsing of verwijdering.

Wanneer de gedragscode wordt overschreden, wordt de directeur hiervan op de hoogte gesteld. Van geval tot geval beziet de directeur van Donatushof welke vervolgoplossing in de rede ligt. In alle gevallen bespreekt de directeur de situatie met de directiebestuurder van stichting de Linge.

Mediation zien we als een waardevolle aanvulling op hetgeen we inzetten om zorg te dragen voor een prettige sfeer op ons IKC, waarbij kinderen een actieve en positieve rol spelen.

Peer mediation is een vorm van mediation die op één belangrijk punt afwijkt van de meest voorkomende vorm van mediation; de bemiddelaar is een 'gelijke', zoals bijvoorbeeld een kind uit dezelfde stamgroep. Op die manier helpt het ene kind de andere twee (of meer) met het oplossen van hun conflict.

Peer mediation is een vorm van conflictbemiddeling waarbij twee of meer kinderen onder begeleiding van een aantal mediators gezamenlijk een oplossing zoeken voor hun conflict. Iedereen doet vrijwillig mee en de gesprekken vinden plaats volgens een stappenplan en in een vertrouwelijke sfeer.

Peer mediation kent een aantal voordelen:

- De kinderen nemen zelf het initiatief;
- Je behandelt elkaar respectvol;
- Je laat elkaar uitspreken;
- Je probeert de belangen van de ander te begrijpen en je houdt er rekening mee;
- Je bedenkt samen de oplossing;
- De oplossing komt op een door beide kinderen ondertekend papier te staan;
- Na enkele weken kom je weer bij elkaar om te kijken hoe het dan gaat;
- Kinderen leren belangrijke levenslessen door bewust met conflicten om te gaan.

Mediation vraagt van de stamgroepleider dat hij het oplossen van conflictjes durft los te laten, in het besef dat kinderen hun meningsverschillen vaak zelf kunnen oplossen of elkaar daarbij behulpzaam willen zijn.

Mediation wordt ingezet vanaf groep 5. In de stamgroepen 5,6 en 7,8 ontvangen alle kinderen jaarlijks, in de periode tussen de zomervakantie en herfstvakantie 6 basislessen over mediationvaardigheden van de stamgroepleider. Na het eerste invoeringsjaar (2016-2017) worden er alleen kinderen uit groep 6 geselecteerd. Zo bestaat de groep mediators altijd uit nieuwe kinderen en ervaren kinderen.

Deze kinderen worden na het volgen van een jaarlijkse training van 4 dagdelen voor de rest van de basisschoolperiode ingezet als peer mediators. Tijdens een schooljaar vinden er bijeenkomsten plaats met de mediators om te evalueren en vaardigheden op te frissen.

In schooljaar 2020-2021 bespreken we op welke manier we Mediation ook in kunnen zetten op de BSO.

Inhoud

Visie

Waarom een pestprotocol?

Pestgedrag voorkómen

De regels van het pestprotocol

Vermoedens en meldingen van pestgedrag

De aanpak van pestgedrag in drie stappen

Consequenties van pestgedrag

Tot slot...

Bijlage 1: Adviezen voor het gepeste kind en de pester

Bijlage 2: Adviezen voor ouders

Bijlage 3: Pictogrammen bij de regels

Visie

Als jenaplan IKC werken we dagelijks aan een open leef- en werkgemeenschap. Het willen voorkómen van pestgedrag is hier een vanzelfsprekend onderdeel van. Toch komt pesten op ieder IKC voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op ons IKC serieus aanpakken. Ook al realiseren wij ons dat het niet haalbaar is pestgedrag in alle situaties te voorkomen, we blijven daar wél naar streven.

Waarom een pestprotocol?

Ons IKC wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen. De stamgroepleiders bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de groep en op het speelplein. Het is gewenst om hierover duidelijke afspraken te maken met de kinderen en met het team. Respectvol met elkaar omgaan, wordt helaas niet altijd als vanzelfsprekend ervaren. Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan.

Dat leerproces verloopt meestal goed, maar het kan ook vóórkomen dat een kind (systematisch) door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn omgeving, dat de regels van de groep niet meer voldoende veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de stamgroepleider onder ogen ziet dat er een ernstig probleem in de groep is. Want in een klimaat waarin pesten wordt gedoogd, worden de pedagogische structuur en de veiligheid ernstig aangetast. In dit protocol leggen wij afspraken vast die zullen helpen pestgedrag te voorkomen en/of zullen helpen met pestgedrag om te gaan.

Pesten moet als probleem worden gezien door alle partijen: door alle kinderen, alle stamgroepleiders, alle ouders/verzorgers (hierna: ouders), door andere medewerkers op school (conciërge, administratief medewerkster, directie), door stagiaires etc.

Het IKC heeft een inspanningsverplichting om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet direct aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen in iedere stamgroep, op de BSO en in de kinderraad regelmatig bespreekbaar worden gemaakt, zodat regels bekend blijven en eventueel aangevuld.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet het IKC beschikken over een directe aanpak. Deze aanpak is hieronder beschreven.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Onze vertrouwenspersonen zijn Manon Bremer en Ineke Rijk.

Het verschil tussen plagen en pesten

Iemand op het speelplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om pestgedrag. Uitgangspunt moet altijd zijn: is de verhouding tussen beide partijen gelijkwaardig? We spreken van plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het kan ook gaan om druk gedrag, dat door een ander als storend wordt ervaren.

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende karakter. We spreken van pesten als het regelmatig gebeurt. De inzet van pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Toch is ook het ene pestgedrag het andere niet. Soms sluit pestgedrag aan bij een fase van een kind waarin het verhoudingen en grenzen aan het ontdekken is. Soms wordt er doelbewust gepest, soms ook niet. Soms is een specifiek kind het doelwit, soms niet.

Het omgaan met pestgedrag vraagt daarom altijd om maatwerk; er is niet één manier van handelen die voor alle kinderen en in iedere situatie succesvol is. Als IKC hebben we dan ook de taak om ons te richten op bewustwording. Onderstaande punten hebben tot doel het bewustwordingsproces van alle betrokkenen te ontwikkelen en uitgangspunten tot handelen te geven.

Pestgedrag voorkómen

- ❖ Stamgroepleiders dragen zorg voor een veilig sociaal klimaat in de groep. Alle kinderen moeten zich gezien voelen; er is positieve aandacht voor allemaal. Stamgroepleiders hebben die aandacht voor de kinderen, maar stimuleren ook de positieve aandacht voor kinderen onderling.
- ❖ Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen tenminste *maandelijks* aan de orde binnen de stamgroep en zijn vast agendapunt bij de kinderraad. Met name kringen lenen zich om deze onderwerpen te bespreken. Er is tijdens deze reflectiemomenten gerichte aandacht voor het omgaan met elkaar in gezonde en ongezonde vormen en er wordt geleerd om op een vruchtbare manier om te gaan met conflicten: niet verdoezelen, niet polariseren.

(Uit: Groeien en bloeien in de Rozentuin)

- ❖ Andere werkvormen zijn evenzeer waardevol zoals kijkkringen, rollenspelen/drama, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Ook een (voorlees)verhaal kan de aanleiding zijn het onderwerp 'pesten' te bespreken.
- ❖ Alle afspraken worden als schoolproject twee keer per jaar met de kinderen besproken. In onze stamgroepen zorgen we ervoor dat het omgaan met elkaar dagelijks een punt van aandacht is. Het boek "Wij zijn een groep" inspireert het team om werkvormen hiervoor toe te passen.
- ❖ De stamgroepleiders stimuleren de kinderen om een conflict eerst zelf op te lossen. Dit kan bv. door inzet van mediators. Wanneer dat niet lukt, vindt er conflictbemiddeling door de stamgroepleider plaats.
- ❖ We spreken kinderen aan op hun gedrag en niet op hun "zijn". We zeggen "Wat je nu doet is niet fijn, dat is niet de afspraak."
- ❖ We spreken kinderen positief aan. Het team complimenteert kinderen regelmatig.
- ❖ We werken oplossingsgericht: we vragen kinderen altijd hoe ze een conflict op denken te lossen.
- ❖ In de orthotheek staat materiaal over pestgedrag, over gedragsregels, en over veiligheid. Daarnaast kan de intern begeleider gevraagd worden over kijk op kinderen en een geschikte aanpak (op groepsniveau en op individueel niveau).
- ❖ We leren de kinderen dat het zien van pestgedrag (zonder zelf daarbij betrokken te zijn), je verplicht dat te vertellen aan de stamgroepleider. We dragen allemaal zorg voor elkaar, ook Als het pestgedrag je niet direct treft. Daarmee leren we de kinderen het onderscheid tussen klikken en je verantwoordelijkheid nemen.
- ❖ Stamgroepleiders weten dat met name in 0-situaties in en om het IKC gemakkelijk gepest wordt (bijvoorbeeld tijdens leswisselingen, tijdens het buitenspel). Toezicht in ruimten buiten de eigen stamgroep is daarom van groot belang, zodat kinderen zich ook bij het halen van hun tas, tijdens het lopen naar de gym, in de aula, garderobe, ict-ruimte etc. veilig kunnen voelen.
- ❖ Het voorbeeld van de stamgroepleiders en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen Worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.
Agressief gedrag van stamgroepleiderS, ouders en kinderen wordt niet geaccepteerd. Stamgroepleider horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. We spreken elkaar hierop aan als we dat onvoldoende doen.
- ❖ In het algemeen geldt verder dat de aanpak van problemen rond geweld, pesten en discriminatie geïntegreerd moet worden met
  - het *samen-leven* in het IKC;
  - het *leren over het samenleven*: binnen wereldoriëntatie. Even afstand nemen en reflectie op wat er gebeurt tussen mensen kan het samenleven verbeteren, in het klein en in het groot. Werkwijzen en inhouden uit de vredeseducatie zijn hier bruikbaar, zoals het leren bemiddelen, analyse van conflicten, rollenspel.

(Uit: *Jenaplanonderwijs op weg naar de 21^e eeuw*, p. 74)

- ❖ We stellen groepsafspraken op die voor alle kinderen, ouders en stamgroepleiders gelden. Deze afspraken worden opgehangen in iedere stamgroep en krijgen structureel aandacht.
- ❖ Grensoverschrijdend gedrag staat lang niet altijd in relatie tot pesten. Wanneer kinderen grensoverschrijdend gedrag vertonen, wordt dat besproken. We hanteren hierbij het protocol in de notitie ; ‘omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag’ .

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ❖ altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- ❖ zogenaamde leuke opmerkingen maken over een kind
- ❖ een kind voortdurend ergens de schuld van geven
- ❖ briefjes doorgeven, berichten sturen
- ❖ beledigen, vernederen
- ❖ trekken, duwen, spugen
- ❖ schoppen, laten struikelen
- ❖ opmerkingen maken over kleding
- ❖ isoleren
- ❖ buiten school opwachten, slaan of schoppen
- ❖ op weg naar huis achterna rijden
- ❖ naar het huis van het slachtoffer gaan
- ❖ bezittingen afpakken
- ❖ beschadigen of kapotmaken van spullen
- ❖ schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook kinderen hebben het bedacht. Ook op digitaal pestgedrag moeten we voortdurend alert zijn! Er is in de bovenbouw veel onderling contact via social media. Stamgroepleiders en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Dit vraagt om regelmatig onderhoud en openheid van alle betrokkenen; en signalering vanuit school naar ouders en andersom.

Schoolafspraken en groepsafspraken omgaan met elkaar

Om pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen, stellen we afspraken op die voor iedereen gelden.

1. We houden rekening met elkaar
2. We gaan met een ander om, zoals we ook willen dat een ander met ons omgaat.
3. We praten op een aardige manier met en over elkaar
4. We luisteren goed naar de ander (“Stop!” betekent dus ook “stop!”)
5. We mogen allemaal onszelf zijn
6. We helpen een ander
7. We laten een ander meespelen
8. We praten een ruzie uit
9. Kom je er samen niet uit? Ga dan naar je juf!

Natuurlijk mogen kinderen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde afspraken, in overleg met de stamgroepleider. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsafspraken.

We bespreken de afspraken in ieder geval bij de start van ieder schooljaar en in de week na de kerstvakantie, en verder op alle andere momenten die de stamgroepleider nodig acht.

Afgesproken is dat in iedere klas de regels komen hangen. Iedere stamgroep zorgt zelf voor tekeningen bij de afspraken. De picto's zullen dus in iedere stamgroep verschillend zijn en daardoor veel meer 'eigen'.

Vermoedens en meldingen van pestgedrag

De stamgroepleider heeft het vermoeden dat er sprake is van pestgedrag, maar heeft nog onvoldoende scherp wie betrokken zijn of wat er speelt

In een dergelijke situatie bedenkt de stamgroepleider wat de manier is om erachter te komen wat er speelt. Collega's en intern begeleider kunnen meedenken en mogelijkheden afwegen. De stamgroepleider zorgt ervoor helderheid te krijgen over het proces in de groep, stelt vast wat nodig is en handelt daarnaar.

De stamgroepleider ziet dat een kind wordt gepest

Als de stamgroepleider zelf pestgedrag waarneemt, neemt zij duidelijk stelling in en bespreekt het met pester en gepeste, en kan het tevens met de hele groep bespreken. Bespreken in de groep vraagt veel aandacht van de stamgroepleider – kinderen willen vaak niet dat hun naam genoemd wordt, en kunnen zich juist onveilig voelen als het open in de groep besproken wordt.

Ouders worden op de hoogte gebracht, zowel de ouders van het gepeste kind als de ouders van de pester.

Als pestgedrag zich herhaalt, worden zowel de ouders van het gepeste kind als de ouders van het slachtoffer uitgenodigd voor een gesprek op school. In overleg met de schoolleiding wordt vastgesteld wie bij dit gesprek aanwezig zijn.

Kinderen komen vertellen dat er iemand gepest wordt

De stamgroepleider neemt het verhaal serieus en onderzoekt de situatie. Zij spreekt (al dan niet samen) met het kind dat genoemd is als pester, en het kind dat genoemd is als slachtoffer. Zij weegt af wat er nodig is, eventueel samen met een collega, ib'er of schoolleiding.

Ouders vertellen dat hun kind wordt gepest

Ouders geven bij de stamgroepleider of bij de schoolleiding aan dat hun kind thuis verteld heeft dat het gepest wordt. We volgen onderstaande stappen.

- Een gesprek met de ouders van het kind dat verteld heeft gepest te worden. Het verhaal wordt serieus genomen, er wordt besproken wat nodig is om het vertrouwen terug te winnen bij het kind, wat er op korte termijn gerealiseerd kan worden en er wordt een vervolgspraak gemaakt met de ouders. Deze vervolgspraak vindt plaats binnen vijf schooldagen.
- Door het IKC wordt het genoemde onderzocht. Wat is het verhaal van het kind dat genoemd wordt als pester? Wat is er nodig? Schoolleiding en ib'er zijn hier altijd bij betrokken, direct of indirect. Schoolleiding, ib'er en de betrokken stamgroepleider(s) stellen vast wie wanneer met wie in gesprek gaat.
- Ouders van het kind dat genoemd wordt als pester, worden ingelicht, en, afhankelijk van de heftigheid van het incident, op korte termijn uitgenodigd voor een gesprek.
- Bij de vervolgspraak met het gepeste kind wordt ouders verteld wat de afzonderlijke gesprekken met pester, vriend(inn)en, stamgroepleider, ouders e.d. hebben opgeleverd. In gezamenlijkheid wordt vastgesteld wat nodig is.
- Met ouders van pester en slachtoffer worden afspraken gemaakt over het vervolg, wat Betreft consequenties en wat betreft communicatie (elkaar op de hoogte houden is essentieel).

Aanpak van pestgedrag in drie stappen

Wanneer kinderen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1

Er zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2

Op het moment dat een van de kinderen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de stamgroepleider voor te leggen. Alle partijen hebben recht op ondersteuning: de pester om weer tot respectvol gedrag te komen, het slachtoffer om weer veiligheid en vertrouwen te ervaren.

De stamgroepleider brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. De stamgroepleider zorgt ervoor dat het duidelijk is wat het probleem is en bekijkt eveneens of het slachtoffer niet (ook) pester is.

De stamgroepleider informeert ouders over het incident dat heeft plaatsgevonden.

STAP 3

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de stamgroepleider duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met het kind die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking. Tegelijkertijd zal de stamgroepleider de intern begeleider en de schoolleiding op de hoogte stellen van hetgeen gebeurd is.

Ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om het pestgedrag te bespreken en om met ouders een plan op te stellen om het gevoel van veiligheid terug te doen keren.

Ouders van het kind dat pest worden uitgenodigd voor een gesprek om het pestgedrag te bespreken en om met ouders een plan op te stellen om het gedrag te laten stoppen, en wat er nodig is om weer tot respectvol gedrag te komen.

Consequenties van pestgedrag

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

FASE 1

- ❖ Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- ❖ Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- ❖ Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
- ❖ Door gesprek bewustwording voor wat hij het gepeste kind aandoet;
- ❖ Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde;
- ❖ Ouders van de pester en ouders van de gepeste worden op de hoogte gebracht.

FASE 2

- ❖ De schoolleiding en de intern begeleider worden op de hoogte gebracht.
- ❖ Schoolleiding, intern begeleider en betrokken stamgroepleider(s) beramen zich over de consequenties en laten dit aan de betrokkenen weten.
- ❖ De stamgroepleider gaat in gesprek met de ouders van de pester als voorgaande acties op niets uitlopen, waar ook (zeker in tweede instantie) het kind bij aanwezig is. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft al veel gedaan om het pestgedrag te stoppen.

- ❖ Een gesprek met de ouders van de gepeste om meer grip te krijgen op de situatie, afspraken te maken etc.

FASE 3

- ❖ Een gesprek tussen de betrokken kinderen en schoolleiding, intern begeleider en/of stamgroepleider. Deze zullen de verhalen van de verschillende betrokkenen beluisteren en met de pester afspraken maken over gedragsverandering. Er zal wekelijks een evaluatie plaatsvinden.
- ❖ Een gesprek met ouders van de pester en met de ouders van de gepeste.
- ❖ Schoolleiding, intern begeleider en betrokken stamgroepleider(s) beramen zich over de consequenties en laten dit aan de betrokkenen weten.

FASE 4

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk. Ook kan gedacht worden aan een sociale-vaardigheidstraining, geadviseerd door de intern begeleider.
- ❖ Een gesprek met ouders van de pester en met de ouders van de gepeste.
- ❖ Schoolleiding, intern begeleider en betrokken stamgroepleider(s) beramen zich over de consequenties en laten dit aan de betrokkenen weten.

FASE 5

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een kind tijdelijk in een andere groep te plaatsen binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.
- ❖ Een gesprek met ouders van de pester en met de ouders van de gepeste.
- ❖ Schoolleiding, intern begeleider en betrokken stamgroepleider(s) beramen zich over de consequenties en laten dit aan de betrokkenen weten. Er vindt hierover overleg plaats op stichtingsniveau.

Van alle fases dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden in Parnassys.

Als het zo is, dat vaak hetzelfde kind gepest wordt, kan ook dat kind een sociale-vaardigheidstraining worden geadviseerd. Dit kan een kind veel weerbaarder maken en dus minder 'aantrekkelijk' om te pesten.

Tot slot...

Alle handelingen van de school zijn erop gericht het pestgedrag te doen stoppen en de veiligheid voor alle kinderen op ons IKC te realiseren. Ons IKC verwacht hierbij alle medewerking van de betrokken ouders. Dit pestprotocol heeft daarom als doel: "Alle kinderen mogen zich in hun periode op ons IKC veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen, in de brede zin van hun persoon."

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Voor alles wensen we elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, zodat alle kinderen met plezier naar ons IKC gaan!

Als de stamgroepleider(s) samen met schoolleiding en ib'er vaststellen dat het om een dermate ernstige situatie gaat, kunnen hierboven genoemde fasen overgeslagen worden of anders worden ingevuld. We zullen dit toelichten aan de betrokken ouders.

Incidenten rondom pesten zijn (vrijwel) altijd complex en vragen om maatwerk. We zullen zal daarom per situatie afwegen wat nodig is en daarover met ouders in gesprek gaan.

Stamgroepeliders en ouders uit de ouderraad en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Vastgesteld in januari 2007; Herzien in februari 2012; februari 2015; juni 2016; herzien in juli 2020

Bijlage 1: Adviezen voor het gepeste kind en de pester

BEGELEIDING VAN HET GEPESTE KIND

☐	Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
☐	Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten
☐	Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het kind in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
☐	Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld: je niet afzonderen
☐	Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest
☐	Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
☐	Sterke kanten van het kind benadrukken
☐	Complimenteren als het kind zich anders/beter opstelt
☐	Praten met de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester(s)
☐	Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER

☐	Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
☐	Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste
☐	Excuses aan laten bieden
☐	In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
☐	Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – complimenteren als het kind zich aan de regels houdt
☐	Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren
☐	Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?*
☐	Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
☐	Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ❖ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ❖ Een problematische thuissituatie
- ❖ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ❖ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ❖ Een voortdurende strijd om macht in de groep of in de buurt

Bijlage 2: Adviezen voor ouders

Aan ouders van gepeste kinderen

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de stamgroepleider bespreken
- d. Door positieve stimulering en complimenteren kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen
- e. Stimuleer uw kind tot het vergroten van weerbaarheid, bijvoorbeeld door het beoefenen van een sport
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Aan ouders van pesters

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of een andere hobby
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Bijlage 3: Overzicht van de school- en groepsafspraken

Afspraken

	1	We houden rekening met elkaar.
	2	We gaan met een ander om, zoals we ook willen dat een ander met ons omgaat.
	3	We praten op een aardige manier met en over elkaar.
	4	We mogen allemaal onszelf zijn.
	5	We luisteren goed naar de ander. ("Stop!" betekent dus ook "stop!")
	6	We helpen een ander.
	7	We laten een ander meespelen
	8	We praten een ruzie uit.
	9	Kom je er samen niet uit? Ga dan naar je juf!

Protocol Agressie, Geweld en Seksuele Intimidatie

Inhoud

Agressie, Geweld en Seksuele Intimidatie (AGSI) Geweld door personeelslid richting een kind
(Dreigen met) geweld e.d. door lid personeel
(Dreigen met) geweld e.d. door kinderen, ouders of derden
Administratieve procedure naar aanleiding van melding Toelichting
Opvang personeel bij ernstige incidenten
Taken en verantwoordelijkheden opvangteam
Taken en verantwoordelijkheden na een schokkende gebeurtenis
De opvangprocedure
Contact met slachtoffer
Terugkeer op het werk
Ziekmelding
Materiële schade
Melding bij de politie
Toelichting

Agressie, Geweld en Seksuele Intimidatie (AGSI)

Uitgangspunt is dat op het schoolterrein en binnen de schoolpoorten iedere vorm van verbaal en fysiek geweld, agressie en seksuele intimidatie, door ouders, personeel, kinderen, vrijwilligers, stagiaires, externen, e.d. niet getolereerd wordt. Hieronder wordt tevens verstaan: aanhoudend pesten, diefstal, vernieling, vuurwerkbezit en/of wapenbezit.

Het is een naleven van dit protocol is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het melden van een incident is de eerste belangrijke stap. Hierbij is ieders eerlijkheid een voorwaarde. Het is soms lastig om te bepalen of je wel of niet moet melden. Soms zal gedacht worden 'Ach, het was vervelend, maar het gaat nu wel weer...' Het kan ook lastig zijn om zelf aan te moeten geven dat je (mogelijk) in de fout bent gegaan. Collega's zullen elkaar wijzen op het belang van het doen van een melding. Liever een melding bij de schoolleiding te veel dan een te weinig.

Dit protocol bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt beschreven hoe we optreden tegen vormen van agressie, geweld en seksuele intimidatie. In het tweede deel wordt de opvangprocedure beschreven van personeelsleden bij ernstige incidenten.

Als agressie, geweld en/of seksuele intimidatie gemeld wordt, is het opvangteam betrokken. Het opvangteam bestaat bij ons op school uit de arbo- en preventiemedewerker, de ib'er en de schoolleider.

Geweld door personeelslid richting een kind

Fysiek geweld richting een kind wordt niet getolereerd. Mocht het toch voorkomen dat een lid van het personeel bijvoorbeeld op grond van een emotionele reactie fysiek geweld gebruikt naar een kind, dan deelt de medewerker dit onmiddellijk mee aan de schoolleider. Daarnaast neemt de medewerker in overleg met de schoolleider zo snel mogelijk contact op met de ouders om het gebeurde te melden en uit te leggen. Als de ouders van het kind een klacht indienen bij de schoolleider wordt een gesprek geregeld tussen de ouders en de schoolleider. De schoolleider houdt van elk voorval een dossier bij. Let wel: ondanks het feit dat valt uit te leggen dat er sprake was van een emotionele reactie, houden ouders het recht aangifte te doen bij de politie en gebruik te maken van de officiële klachtenprocedure.

(Dreigen met) geweld e.d. door lid personeel

(Dreigen met) geweld wordt niet getolereerd. Mocht een personeelslid agressie tonen, verbaal of fysiek, of seksueel intimiderend gedrag laten zien, dan wordt hiertegen opgetreden.

- Het slachtoffer meldt het incident bij de schoolleider;
- Het personeelslid wordt door de schoolleider onmiddellijk opgeroepen voor een gesprek;
- De ernst van het voorval wordt door de schoolleider gewogen en besproken met het opvangteam en betrokkenen;
- Ingeval van daadwerkelijk fysiek geweld of seksuele intimidatie wordt door de schoolleider onmiddellijk melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens samen met de schoolleider bepaalt of, en zo ja welke, ordemaatregelen worden genomen;
- De schoolleider houdt van elk voorval een dossier bij. De schoolleider kan gebruik maken van zijn bevoegdheid een schorsingsmaatregel op te leggen;
- In het gesprek wordt medegedeeld dat er een brief volgt met daarin de sanctie. In de brief wordt ook melding gemaakt van mogelijke rechtspositionele maatregelen, bijvoorbeeld waarschuwing of schorsing;
- De schoolleider stelt het bestuur op de hoogte van het verloop van het gesprek en van de afspraken die zijn gemaakt;
- Het bestuur zal alles in het werk stellen, dat er ingeval van wetsovertreding aangifte bij de politie wordt gedaan door (de ouders van) het slachtoffer.

Ingeval van herhaling van bedreiging door het personeelslid wordt door de schoolleider onmiddellijk melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of, en zo ja welke, rechtspositionele maatregelen worden genomen.

(Dreigen met) geweld e.d. door kinderen, ouders of derden

(Dreigen met) geweld wordt niet getolereerd. Mocht een kind, een ouder of een derde agressie tonen, verbaal of fysiek, of seksueel intimiderend gedrag laten zien, dan wordt hiertegen opgetreden.

Als een kind, een ouder of een derde dreigt met geweld, verbaal agressief is of seksuele intimidaties uit, zal het personeelslid/schoolleider/ib'er *direct* aangeven dat het als ongewenst wordt ervaren en verzoeken hiermee te stoppen.

- Als het gaat om een agressief kind, zal het personeelslid zelf bij dit kind blijven en een ander kind, stagiaire of collega vragen om hulp te halen;
- Als het gaat om een oudergesprek, zal het personeelslid ter plekke bepalen het gesprek al dan niet te beëindigen;
- Als het gaat om een oudergesprek waarbij het personeelslid zich bij voorbaat niet veilig voelt, vindt er te allen tijde met de schoolleider voorafgaand aan dit gesprek overleg plaats wat wijs

is. Besloten kan worden te zorgen voor achterwacht of een derde persoon bij het gesprek te laten zijn.

Bij (dreigen met) geweld gelden de volgende afspraken.

- Slachtoffer meldt incident bij schoolleider;
- Als het om een kind gaat, worden ouders per omgaande ingelicht over het voorval;
- De schoolleider voert zo spoedig mogelijk een 'ordegesprek' met betrokkene; als het om een kind gaat, worden ouders hierbij uitgenodigd;
- De ernst van het voorval wordt door schoolleider gewogen en besproken met het opvangteam en betrokkenen;
- Door de schoolleider wordt aan de agressor medegedeeld dat er een brief volgt met daarin de sanctie. In de brief wordt ook melding gemaakt van mogelijke maatregelen waarschuwing, een zgn. gele kaart) of dat aan het bestuur een voorstel zal worden gedaan om betrokkene van school te verwijderen, dan wel de toegang tot de school te ontzeggen (een zgn. rode kaart);
- De schoolleider stelt – voor zover van toepassing – de medewerker op de hoogte van het voorval en van de afspraken die zijn gemaakt. Bij bedreiging door ouders e.d. wordt door de schoolleider melding gedaan bij het bestuur. De schoolleider beoordeelt samen met het bestuur of er een gesprek met de betreffende ouders e.d. dient plaats te vinden;
- Het bestuur doet altijd aangifte bij de politie ingeval van wetsovertreding. Het inschakelen van de politie geschiedt door de schoolleider van de school (of namens de schoolleider). In principe wordt de politie pas ingeschakeld nadat ouders/verzorgers van het slachtoffer op de hoogte zijn gesteld. Indien de gedragingen of de omstandigheden vereisen dat politieoptreden noodzakelijk is worden de ouders/ verzorgers achteraf per omgaande op de hoogte gebracht.

Administratieve procedure naar aanleiding van melding

De betrokken medewerker/kind/ouder

- vult (met of zonder hulp) het incidentenformulier in; geeft het formulier aan de schoolleider.

De leidinggevende

- bewaakt het (volledig) invullen van het formulier incidentenregistratie;
- zorgt voor terugkoppeling naar het team en doet melding in Parnassys;
- parafeert het incidentenformulier en stuurt per omgaande een exemplaar naar de arbo- en/of preventiemedewerker;
- schoolleider/bestuur kan – afgezien van de wettelijke verplichtingen ter zake – besluiten de arbeidsinspectie in te schakelen. Melding bij de Arbeidsinspectie is wettelijk verplicht ingeval van een ernstig ongeval (definitie ernstig ongeval: indien iemand lichamelijk en/of geestelijk schade aan de gezondheid heeft opgelopen die binnen 24 uur na het ongeval leidt tot opname in een ziekenhuis ter observatie of behandeling, dan wel naar redelijk oordeel blijvend zal zijn; Artikel 9 Arbowet).

De arbo- en preventiemedewerker

- bewaakt het (volledig) invullen van het formulier incidentenregistratie;
- meldt iedere gebeurtenis bij de schoolleider;
- administreert elke melding en verwerkt dit anoniem in een jaarverslag. Het jaarverslag wordt besproken met het team en (de personeelsgeleding van) de medezeggenschapsraad. Bij ons op school is Natascha van Delft de arbo- en preventiemedewerker. Op stichtingsniveau is de arbo- en preventiemedewerker Margrethe Meulman.

Toelichting

Het incidentenformulier wordt om een aantal redenen ingevuld. Voor de medewerker zelf om op een rijtje te zetten wat er is gebeurd. Het incidentenformulier komt terecht bij de schoolleider en de arbo- en preventiemedewerker. De informatie uit de formulieren wordt gebruikt om schokkende gebeurtenissen daar waar mogelijk tot een minimum te beperken en daar waar noodzakelijk de opvang te verbeteren.

Alle schokkende gebeurtenissen worden – anoniem – door de arbo- en preventiemedewerker in een (digitaal) bestand opgenomen. Overzichten en analyses met informatie over het aantal, de frequentie, de aard en de omstandigheden waaronder de schokkende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden, komen op deze wijze ter beschikking van schoolleider en medezeggenschapsraad.

Opvang personeel bij ernstige incidenten

Op het moment dat een ernstig incident van AGSI met een personeelslid als slachtoffer heeft plaatsgevonden, wordt onmiddellijk de schoolleider geïnformeerd. Deze meldt de gebeurtenis bij een lid van het opvangteam. De schoolleider neemt contact op met de betrokken slachtoffer(s) om, indien gewenst, een afspraak te maken. Tevens wordt door de betrokken slachtoffer(s) of de schoolleider het incidentenformulier ingevuld.

Taken en verantwoordelijkheden opvangteam

Van de leden van het opvangteam mag verwacht worden, dat zij:

- een luisterend oor bieden;
- advies geven over symptomen die kunnen optreden na een schokkende gebeurtenis;
- informatie geven over opvangmogelijkheden;
- de eigen grenzen aangeven wat betreft de mogelijkheden voor hulpverlening en mee zoeken naar oplossingen (eventueel doorverwijzen naar professionele instanties);
- aan belanghebbenden informatie geven m.b.t. het omgaan met schokkende gebeurtenissen; vertrouwelijk omgaan met de informatie die zij krijgen.

Taken en verantwoordelijkheden na een schokkende gebeurtenis

- De leden van het opvangteam zijn verantwoordelijk voor een goede eerste opvang;
- De schoolleider is verantwoordelijk voor het (laten) invullen van het incidentenformulier en het registreren van het incident, de voorlichting binnen de organisatie en de contacten met externe instanties als slachtofferhulp, e.d.;
- De schoolleider bewaakt de voortgang van de hulpverlening aan het slachtoffer;
- De schoolleider is verantwoordelijk voor het organiseren van de continuïteit in de school (onder andere opvang klas);
- De schoolleider is verantwoordelijk voor een adequaat vervolg van de opvang van het slachtoffer;
- De schoolleider neemt zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 48 uur, contact op met het slachtoffer;
- De arboarts heeft een signalerende functie. Hij/zij informeert de werkgever als er signalen binnen komen die wijzen op het gepasseerd zijn van schokkende gebeurtenissen en/of problemen die daarmee samenhangen en leiden tot mogelijke uitval van medewerkers.

De opvangprocedure

Als een medewerker een schokkende gebeurtenis meemaakt, wordt de volgende procedure gevolgd:

- Iedereen is verplicht het slachtoffer uit de situatie te helpen en de eerste opvang te verzorgen;

- De schoolleider wordt zo snel mogelijk geïnformeerd;
- De schoolleider meldt de schokkende gebeurtenis zo snel mogelijk bij een lid van het opvangteam; er vindt overleg plaats over vervolg;
- De schoolleider zorgt voor de eerste begeleiding van het slachtoffer;
- De schoolleider neemt binnen twee dagen contact op met het slachtoffer en biedt adequate hulp;
- De schoolleider onderhoudt contact met het slachtoffer en zorgt ervoor, dat hij/zij op een verantwoorde wijze kan terugkeren op het werk of in de klas.

Contact met slachtoffer

- Binnen twee dagen na het incident heeft de schoolleider een gesprek met de betrokkene(n). Tijdens dit gesprek wordt gezien of hulp aan betrokkene(n) gewenst is.
- Binnen drie weken vindt een vervolggesprek plaats, waarin de schoolleider o.a. vraagt of de opvang naar tevredenheid verloopt.
- Na ongeveer twee maanden vindt een afsluitend gesprek plaats.
- Het is de taak van de schoolleider om contact te houden met het slachtoffer en de medewerkers en de kinderen te (blijven) informeren over de situatie. Op deze manier verliest het slachtoffer niet het contact met het werk of de klas.
- In veel situaties kan het wenselijk zijn, dat het slachtoffer informatie krijgt over de dader en de manier waarop deze zijn daad verwerkt.

Terugkeer op het werk

De schoolleider en het opvangteam hebben de verantwoordelijkheid de betrokkene bij de terugkeer te begeleiden. Na een schokkende gebeurtenis komt er een moment van confrontatie met de plaats waar – of de persoon met wie de schokkende gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Dit kan een moeilijk moment zijn afhankelijk van de aard en oorzaak van de gebeurtenis. Soms zal er weer een basis moeten worden gelegd voor een werkbare relatie met het kind, collega of ouder, in ieder geval zal het vertrouwen in zichzelf en de omgeving weer opgebouwd moeten worden. Extra aandacht van collega's kan ondersteunend werken.

Twee weken na terugkeer vindt er een gesprek plaats tussen de schoolleider worden onderzocht of betrokkene zich weer voldoende veilig voelt. Als dit niet zo is, dan worden initiatieven ontwikkeld om tot een oplossing te komen. Het opvangteam kan hierin een rol krijgen. Het betrokken lid uit het team volgt het proces in ieder geval conform de gemaakte afspraken. Zo nodig moeten door de schoolleider in overleg met de arbo- en preventiemedewerker maatregelen worden genomen om herhaling te voorkomen en aanvullende preventieve maatregelen te nemen. Overleg met de arbo- en preventiemedewerker van de stichting en overleg met de bedrijfsarts behoren tot de mogelijkheden.

Ziekmelding

Afhankelijk van de ernst van de gebeurtenis, waarbij wordt uitgegaan van de beleving van de betrokkene, wordt hij / zij in de gelegenheid gesteld om naar huis te gaan. Hoewel de situatie dit bemoeilijkt, dient in verband met de praktische consequenties de betrokkene ziek te worden gemeld (waarbij aangegeven wordt dat de aard van de ziekte ten gevolge van een incident op het werk is). Tevens dient de mogelijkheid geboden te worden om op korte termijn contact te hebben met het opvangteam. Het behoort tot de mogelijkheden de dader te schorsen, zodat het slachtoffer aan het werk kan blijven.

Materiële schade

De schoolleider heeft de taak om samen met het slachtoffer eventuele materiële schade vast te stellen en te zorgen voor een snelle afwikkeling van de schadevergoeding. Indien de betrokkene blijvend arbeidsongeschikt wordt, geldt zijn / haar normale verzekering, tenzij de organisatie onzorgvuldigheid of nalatigheid te verwijten valt.

Melding bij de politie

Bij een misdrijf zal het bovenschools management alles in het werk stellen, dat er aangifte wordt gedaan bij de politie. Feitelijke aangifte bij de politie kan alleen door het slachtoffer zelf worden gedaan.

Toelichting

- Aangifte doen

Voor een (beperkt) aantal misdrijven is bepaald in het Wetboek van Strafvordering (art 160), dat ieder die daarvan kennis draagt verplicht is aangifte te doen. Het gaat daarbij onder meer om misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht en daadwerkelijk levensgevaar is veroorzaakt, misdrijven tegen het leven gericht, afbreking van zwangerschap, mensenroof en verkrachting. Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd aangifte te doen. Tot nog toe is het niet mogelijk om anoniem aangifte te doen. De naam van de persoon van de aangever – ook als deze zich laat vertegenwoordigen door een gemachtigde – zal steeds bij de bevoegde ambtenaar worden geregistreerd. De stukken die betrekking hebben op een strafdossier zijn in te zien voor verdachte(n).

Het aangiftebeleid moet duidelijker worden, zeker gezien de samenwerking met de politie.

- Arbeidsinspectie

De schoolleider kan – afgezien van de wettelijke verplichtingen ter zake – besluiten om de arbeidsinspectie in te schakelen. Melding bij Arbeidsinspectie dient in ieder geval plaats te vinden indien sprake is van ernstig ongeval (definitie ernstig ongeval: indien iemand lichamelijk en/of geestelijk schade aan de gezondheid heeft opgelopen die binnen 24 uur na het ongeval leidt tot opname in een ziekenhuis ter observatie of behandeling, dan wel naar redelijk oordeel blijvend zal zijn; Artikel 9.1 Arbowet).

- Interne melding

In geval van een ernstig ongeval meldt de schoolleider direct aan de bedrijfshulpverleners en aan de MR, dat een arbeidsongeval heeft plaatsgevonden (Artikel 9.2 Arbo-wet).